

**Виступ Гришук В.С. «Роль мого предмету у професійному становленні учнів»
від ████████ 2017р.**

В Концепції розвитку професійно – технічної освіти в Україні зазначається, що навчання майбутніх робітників повинно здійснюватися за умов інтеграції загальноосвітньої, загально технічної та спеціальної підготовки.

Підготовка кваліфікованих фахівців у професійно – технічних навчальних закладах України в останні роки зазнає суттєвих змін, які пов'язані з появою нових професій і формуванням сучасного ринку праці, інтеграцією знань із суміжних галузей діяльності людини, впровадженням і використанням сучасних комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. Професійна підготовка вимагає узгодженості знань. Це, передусім, передбачає науково обґрунтоване проектування навчальних планів і програм, забезпечення їх раціональної структури, дидактично доцільного поєднання загальноосвітніх, загальнопрофесійних, (спеціальних) предметів, узгодженості програм взаємопов'язаних дисциплін, професійної спрямованості навчання.

«Все, що знаходиться у взаємному зв'язку,

повинно викладатися у такому ж зв'язку»

Я. А. Коменський

Ці слова видатного педагога Я.А.Коменського набули ще більшої значущості сьогодні – в час бурхливого розвитку науки і виробництва, коли наука стає безпосередньою продуктивною силою.

Загальна тенденція розвитку світового освітнього простору характеризується швидкими темпами росту рівня наукових знань у різних галузях науки та їх швидким впровадженням у практику. Сучасна надзвичайно динамічна постіндустріальна фаза суспільного розвитку призвела до того, що щорічно оновлюється 5% теоретичних і 20% професійних знань. Так у США введено своєрідну одиницю виміру застаріння знань спеціалістів: „період розпаду компетентності“ – термін, що визначає проміжок часу з моменту закінчення вищого навчального закладу до того моменту, коли в результаті появи нової науково-прикладної інформації, компетентність спеціаліста звужується до 50%. Автори зазначають, що наприклад у 2000р., цей період становив 5 років, а вже для нинішніх випускників він значно коротший.

Тому не дивно, що японські підприємці давно дійшли висновку, що робітник, який володіє значним запасом базових загальнотеоретичних знань, набагато швидше адаптується на підприємстві, ніж випускник професійного відділення, який засвоїв знання, вміння та навички якогось конкретного ремесла. Високий рівень освіченості створює умови для постійного професійного вдосконалення фахівців. Там кожен робітник щорічно протягом одного-двох місяців з відривом від виробництва вивчає новини техніки й технології, які в перспективі можуть бути впроваджені у виробництво.

Не можна не погодитися з думкою академіка Н.Г. Ничкало про те, що “розробка державних стандартів професійно-технічної освіти має здійснюватися з урахуванням світових тенденцій. Не можна орієнтуватися лише на сучасний стан різних галузей виробництва чи сфери об-слуговування. Така орієнтація проектується на минуле, а не на май-бутнє. Тут потрібен прогностичний підхід. Необхідно врахувати ре-зультати прогнозування розвитку інформаційно-технічної революції, появи нових матеріалів, народження небувалих технологій».

У нас ще у 1991 р. в Концепції розвитку професійної освіти України магістральним напрямом наукового пошуку було визначено забезпечення взаємозв'язку загальноосвітньої і професійної підготовки. Сьогодні на всіх рівнях теж проголошується, що “використання педагогічних засобів (змісту, форм, методів навчання), які забезпечують засвоєння учнями знань, вмінь та навичок, повинні сприяти розвитку

цілісного за характером уявлення даної професії, формуванню професійних якостей особистості". Але, незважаючи на цікаві дослідження науковців в Україні за роки незалежності на державному рівні не розроблено жодного підручника або посібника з урахуванням принципу професійного спрямування. Як би було здорово – створити такий посібник (з любого з/о предмету), який, з одного боку, мав би відповідати стандартам загальноосвітньої підготовки учнів, які здобувають середню освіту, а також планам подальшого навчання у Вишах, а з другого – враховував би об'єктивну картину загалом слабшого рівня загальноосвітньої підготовки учнів ПТНЗ та потребу посилення професійної спрямованості змісту цього загальноосвітнього курсу. Реалізувати це непросте і до певної міри суперечливе завдання нелегко. Але існує вже ідея створення підручника для ПТНЗ. Наприклад, кожна тема передбачала б принаймні 2 (або й 3) інформаційно-змістові блоки, з яких перший відповідав би мінімальному рівню засвоєння найважливіших, визначених стандартами загальноосвітньої підготовки знань, а другий чи третій – більш широкому і ґрунтовному їх висвітленню для тих, хто готується до подальшого навчання на вищих освітньо-кваліфікаційних рівнях.

З прикрістю можна констатувати недостатню наукову обґрунтованість як самих засобів професійної спрямованості з/о підготовки, так і методики їх застосування в навчальному процесі. Незважаючи на серйозність проблеми, у вітчизняній методичній літературі практично відсутні науково – обґрунтовані методичні рекомендації з розробки та застосування дидактичних матеріалів з урахуванням профілів професійно-технічних навчальних закладів. Ця невідповідність призводить до того, що найбільш досвідчені педагоги здійснюють спроби власними силами наблизити викладання предмета до професійної підготовки учнів. Вони складають завдання з виробничим змістом (Скороход О.М., Клекоцюк Т.П.), збірник диктантів із професійною лексикою (Литвинюк Т.Я.) але, на жаль, ця кропітка праця не завжди призводить до бажаного ефекту. Причина такого явища полягає у недостатній компетентності викладачів загальноосвітніх предметів у питаннях професійно-технічного змісту навчання. В ідеалі викладачі загальноосвітніх предметів повинні хоча б у загальних рисах знати весь процес професійної підготовки, знати, які складові цього процесу становлять для учнів особливу складність. У такому разі вони завжди зможуть виділити і посилити відповідно до свого предмета ті компоненти навчальної діяльності, які необхідні при оволодінні професійними знаннями. За результатами анкетування 50% викладачів на питання: "Чи достатньо Ваша компетентність у професійно-технічному змісті навчання?" Визначення поняття "професійної спрямованості" передбачає, що процес повинен бути двостороннім й виглядати як рух викладачів з/о та спеціальних дисциплін назустріч один одному. У процесі вивчення загальноосвітніх дисциплін розкривати сутність явищ, законів, положень науки, супроводжувати конкретними прикладами їхнього використання у професії, що вивчається (у техніці, технології, інструментах, прийомах і методах роботи). У процесі професійної підготовки розкривати закони, принципи і положення науки, які є основою техніки, технології виробництва, інструментів, професійних умінь та навичок, що вивчаються.

Відбулося засідання педагогічної ради.

Написав Admin

П'ятниця, 31 березня 2017 13:17 - Останнє оновлення Четвер, 01 листопада 2018 10:44

Провели ми анкетування серед учнів «Який загальноосвітній предмет вам найбільш допоможе у професійному становленні». Із 90 опитуваних – 56 відповіли – математика, 23 – фізика, 22 – хімія. Цим викладачам зараз і надамо слово. 2-3 хв. для виступу.

Як бачимо, професійне спрямування стосується переважно дисциплін природничо-математичного циклу. Дійсно, особливості взаємозв'язку змісту загальноосвітньої і професійної підготовки найкраще простежується на прикладі цих предметів. Але й гуманітарні дисципліни є одним з важливих засобів залучення учнів до технічної мови, розвитку пізнавального аспекту професійного спрямування. Як носії духовних, моральних, етичних цінностей вони відіграють вирішальну роль у формуванні в учнів почуття відповідальності перед своїм майбутнім. Саме соціальному становленню особистості сприяють ці предмети і про це ми говорили на педчитаннях.

І так, переважній більшості учнів не байдуже, чи пов'язується викладання з/о предметів з їх майбутньою професією чи ні. Результати анкетування викладачів та учнів виявляють краще ставлення учнівської молоді до отримання професійних знань, які пов'язані з предметами загальноосвітнього циклу. Відмічається підвищення мотивації до навчання на прикладах професійної спрямованості матеріалу.

Проблемою проф.. спрямованості опікуються всі учасники навчально-виховного процесу. Але, напевне, не в такій мірі, як потрібно. У планах роботи МК передбачено розгляд не достатньої кількості питань, пов'язаних з професійним спрямуванням. Для викладачів з/о дисциплін не передбачено опанування програми технімуму, як було колись. Тут вихід один – самоосвіта, але саме це питання наші загальноосвітники обходять стороною. Рідко проводяться спільні міжциклові засідання методичних комісій (аж по одному разу). У бібліотеці не створені каталоги видань професійного спрямування на допомогу викладачам загальноосвітніх предметів. Взаємовідвідування уроків, як правило, здійснюється між викладачами або загальноосвітніх, або спеціальних предметів. Спостерігаються спроби досвідчених викладачів своїми силами наблизити викладання предмета до професійної підготовки учнів: готуються міні-збірники задач та збірники диктантів професійного спрямування.

Не проводяться бінарні уроки, їх ще називають інтегрованими. Була спроба викладач – майстер в/н (Хмелюк Н.В. –Гарах П.П. і ще раніше – Кратюк Т.В. – Трохимук С.А.). Але такі уроки набагато ефективніші коли їх проводять спеціальних предметів спільно з викладачами математики, фізики, хімії, біології тощо. За моєї пам'яті це був урок фізики (Челяда С.А.) і матеріалознавства (Головенець Г.П.)

Що мусимо й можемо зробити, щоб покращити стан справ?

- Внести необхідні корективи у робочі навчальні програми. З одного боку, загальноосвітній цикл у навчальних закладах профтехосвіти є величиною визначеною, тому що зміст загальної освіти для навчальних закладів, що її забезпечують, однаковий. З іншого боку, кожен професійно-технічний навчальний заклад, в залежності від специфіки напряму підготовки кваліфікованих працівників, повинен будувати процес вивчення загальноосвітніх предметів відповідно до потреб тієї чи іншої професії, яку опановують учні.

- Налагодити співпрацю між викладачами з/о, спеціальних дисциплін та майстрами виробничого навчання з метою якісної реалізації міжпредметних зв'язків (проведення спільних засідань методичних комісій, взаємовідвідування, колективна розробка позаурочних заходів професійного спрямування тощо).

- Регулярно розглядати стан реалізації принципу професійної спрямованості навчання на засіданнях методичної ради, методичних комісій, шкіл передового досвіду.

Якого результату очікуємо? Професійну спрямованість слід вважати одним з можливих шляхів удосконалення загальноосвітньої підготовки учнів ПТНЗ. Це пояснюється тим, що у здійсненні викладання з урахуванням професійної спрямованості є передумови для стимулювання і розвитку самостійної пізнавальної діяльності учнів, для свідомого засвоєння ними змісту матеріалу, збудження і підкріплення позитивних мотивів навчання, міцного засвоєння знань.